

การประยุกต์ใช้หลักสารานุกรมเพื่อส่งเสริมความสมานฉันท์
ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี
Application to the principle of the administration of local
administrative organizations in muang district suphanburi province

พระครูสุวรรณธรรมาภิมณฑ์ (สมชาย เจริญผา)*

PhraKhrusuwanthammapiṇ (Somchai Charoenpha)

สาโรช เพือกบัวขาว**

Saraj Phueakbuakao

พนิต ศรีประดิษฐ์***

Panit Seepradit

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรีศรีสุวรรณภูมิ Master of Public Administration in Mahachulalongkorn University

Suphanburi Buddhist College Thailand

Psomchai5595@gmail.com, mk.sommas@gmail.com,

sarajjim@gmail.com, drpanitsri@gmail.com

Received: April 09, 2022

Revised: May 05, 2022

Accepted: May 05, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ คือ (๑) เพื่อศึกษาระดับการประยุกต์ใช้หลักสารานุกรม ๖ เพื่อการส่งเสริมความสมานฉันท์การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี (๒) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักสารานุกรม ๖ กับการส่งเสริมความสมานฉันท์การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี (๓) เพื่อเสนอแนะแนวทางการประยุกต์ใช้หลักสารานุกรม ๖ เพื่อการส่งเสริมความสมานฉันท์การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี การวิจัยเป็นแบบผสมวิธี ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและวิจัยเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัย พบว่า ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า บุคลากรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน ๑๔๒ คน มีอายุ ๒๖ – ๓๐ ปี จำนวน ๗๒ คน มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน

* พระครูสุวรรณธรรมาภิมณฑ์ (สมชาย เจริญผา) PhraKhrusuwanthammapiṇ (Somchai Charoenpha), นิสิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, วิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรีศรีสุวรรณภูมิ.

** ผศ.ดร.สาโรช เพือกบัวขาว (Asst.Prof.Dr.Saraj Phueakbuakao), ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ thesis Advisor.

*** ผศ.ดร.พนิต ศรีประดิษฐ์ (Asst.Prof.Dr.Panit Seepradit), ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ thesis Advisor.

๑๑๘ คน มีตำแหน่งเป็นพนักงานจ้าง จำนวน ๘๖ คน มีประสบการณ์ในการทำงาน ๖ - ๑๐ ปี จำนวน ๙๒ คน ตามลำดับ

ระดับการประยุกต์ใช้หลักสราณียธรรม ๖ เพื่อการส่งเสริมความสมานฉันท์การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอมือง จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า หลักสราณียธรรม ๖ กับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอมือง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประเด็นที่ ๖ หลักทฤษฎีสามัญญตา มีค่าเฉลี่ยสูงสุดระดับมาก ๔.๑๐ ส่วนประเด็นที่ ๔ หลักสราณโภคี มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดระดับมาก ๔.๐๓ ตามลำดับ ส่วนการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครอง อำเภอมือง จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมและยอมรับ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก ๔.๐๗ ส่วนด้านการบริหารโดยบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับมาก ๔.๐๔ ตามลำดับ

ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสราณียธรรม ๖ กับการส่งเสริมความสมานฉันท์การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอมือง จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า การนำหลักสราณียธรรม ๖ ไปใช้ในการบริหารองค์กรไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยส่วนบุคคล และการนำหลักสราณียธรรม ๖ ไปใช้ในการบริหารองค์กรมีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอมือง จังหวัดสุพรรณบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ ๐.๘๗๔ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านหลักทฤษฎีสามัญญตา มีค่าความสัมพันธ์สูงสุด ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

แนวทางการประยุกต์ใช้หลักสราณียธรรม ๖ เพื่อการส่งเสริมความสมานฉันท์การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอมือง จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า หลักเมตตาทายกรรม (การแสดงไมตรีจิตที่ดีต่อกัน) หลักเมตตาจารกรรม (การพูดต่อกันด้วยเมตตาช่วยเหลือสิ่งที่เป็นประโยชน์) หลักเมตตาโมกรรม (การตั้งจิตปรารถนาดีและคิดทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อกัน) หลักสราณโภคี (การแบ่งปันลาภผลและการประสานประโยชน์ที่ได้มาต่อกัน) หลักสีสสามัญญตา (การประพฤติปฏิบัติอยู่ในสุจริตรักษาระเบียบและข้อบังคับ ที่วางไว้) หลักทฤษฎีสามัญญตา (ความเคารพรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน) เป็นหลักปฏิบัติในการส่งเสริมความสมานฉันท์การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอมือง จังหวัดสุพรรณบุรี

คำสำคัญ : การประยุกต์ใช้, หลักสราณียธรรม, ส่งเสริม, ความสมานฉันท์

Abstract

This research It has three objectives: (1) to study the level of application of the Saranee Dharma 6 principles to promote reconciliation in the administration of local government organizations, Muang District, Suphanburi Province; (2) to study the relationship between the 6 Saranee Dharma principles and to promote reconciliation in the administration of local government organizations, Muang District. (3) To suggest guidelines for the application of Saranee Dharma 6 to promote reconciliation in administration of local government organizations in Muang District, SuphanBuri Province. The research is an integrated approach. between quantitative research and qualitative research

The results of the research found that Information about the general status of the sample revealed that most of the personnel were 142 females, aged 26-30 years, 72 persons with bachelor's degree, 118 persons, 86 persons were employers, with work experience. 6 - 10 years old, 92 people, respectively

At the level of application of the Saranee Dharma 6 principles to promote reconciliation in the administration of local government organizations in Muang District, Suphan Buri Province, it was found that the Saranee Dhamma 6 principles and the administration of local government organizations in Muang District, Suphan Buri Province overall had a high average level. When considering each issue, it was found that the 6th issue was the principle of ditthisamanyata. The highest mean at the high level was 4.10. with the lowest mean at a very high level, 4.03, respectively. As for the promotion of reconciliation in the administration of administrative organizations, Muang District, Suphan Buri Province, it was found that the overall average was at a high level. When considering each aspect, it was found that the participatory and accepting management aspect The highest average was at a high level. 4.07 As for the administration by enforcing the law equally. The lowest mean was at a high level of 4.04, respectively.

The relationship between the Saranee Dharma 6 principles and the promotion of reconciliation in the administration of local administrative organizations in Muang District, Suphanburi Province found that the application of the Saranee Dharma 6 principles in organizational administration was not related to personal factors. And the application

of the Saranee Dharma 6 principles in organizational administration is related to the promotion of reconciliation in the administration of local government organizations, Muang District, Suphanburi Province. The statistical significance at 0.01 level had a correlation value of 0.874. has the highest correlation which is in accordance with the assumptions set

Guidelines for applying the principle of Saranee Dharma 6 to promote reconciliation in the administration of local government organizations in Muang District, Suphan Buri Province (Performing goodwill to one another) Principles of mercy (Metta to one another reveals what is beneficial) Principle of compassion. (Set a good will and think of doing things that are beneficial to each other) principles of public health. (Sharing fortune and coordinating benefits acquired with each other) Silasamanyata principle (The conduct is in good faith and maintains the rules and regulations that have been placed). (Respect and listen to each other's opinions) is a practice principle to promote reconciliation in the administration of local government organizations, Muang District, SuphanBuri Province.

Keywords : application, SaraniyaDharma principles, promote, reconciliation

บทนำ

ประเทศชาติจะอยู่ได้ต้องอาศัยความร่วมมือของประชาชนส่วนใหญ่ในชาติ ที่จะช่วยกันเดินหน้า และปฏิรูปประเทศในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้เกิดความมั่นคงและสามารถดำรงความเป็นชาติไว้ได้ การที่จะเกิดความร่วมมือของประชาชนทุกภาคส่วน ซึ่งเป็นตัวจักรสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาชาติได้ ต้องมีความปรองดอง ความสามัคคีและความรู้รักสามัคคีซึ่งกันและกัน ตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตยใน พ.ศ. ๒๔๗๕ เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ได้มีความพยายามที่จะปรับปรุงการบริหารราชการแผ่นดินให้สอดคล้องกับการปกครองตามอุดมการณ์ของระบอบประชาธิปไตย^๑ การบริหารหรือทำงานร่วมกันในหมู่คณะจึงต้องมียุทธศาสตร์ประกอบอย่างหนึ่งที่เรียกว่า “สามัคคี” แปลว่ามีความต้องการตรงกัน ถ้าคนทำงานมีความต้องการไม่ตรงกัน มันก็ไปกันไม่ได้ ดังนั้นสามัคคี ซึ่งเป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่จะทำให้เกิดความสามัคคี คือ ความพร้อมเพรียงเกิดขึ้นมา แต่ความต้องการที่ตรงกันต้องการธรรมต้องการความถูกต้อง ดีงามในทุกคนคือ คิดดี พูดดี ปฏิบัติดี ต้องการให้เกิดประโยชน์สุขของสังคม

^๑ สุบัณฑิต จันทรวงศ์, อธิวุฒิ วัฒนศิริ, สุรินทร์ นิยมมา, “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์”, วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, Vol.8 No.2 (April - June ๒๕๖๒), หน้า ๖๑.

และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุข แม้แต่ในด้านรูปธรรมก็ต้องการระบบที่จะให้ทุกคนมีส่วนร่วม ถ้าอย่างนี้ก็เป็นสมานฉันท์ เป็นความสามัคคีในหมู่คณะ^๒

การปกครองส่วนท้องถิ่น (Local government) ถือเป็นการบริหารราชการรูปแบบหนึ่ง ที่เป็นพื้นฐานการพัฒนาประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทยที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชุมชนท้องถิ่นที่มีสภาพปัญหาสังคม วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ และทรัพยากรธรรมชาติที่แตกต่างกัน หากมีการหวังพึ่งรัฐบาลกลางในฐานะที่ต้องดูแลประชาชนโดยรวมทั่วประเทศ ย่อมไม่สามารถตอบสนองความต้องการหรือแก้ไขปัญหาได้อย่างทั่วถึง และตรงตามความต้องการของประชาชนในแต่ละพื้นที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาและเข้าไปแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นได้อย่างทันท่วงที โดยให้สิทธิแก่ชุมชนในการตัดสินใจดำเนินการกิจต่าง ๆ ของท้องถิ่น การให้ความสำคัญต่อการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมโดยท้องถิ่น^๓ การบริหารท้องถิ่นเป็นกระบวนการการตัดสินใจและนโยบายของท้องถิ่นไปปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จ การดำเนินการบริหารจะต้องคำนึงถึงเจตจำนงของประชาชนในท้องถิ่นเพื่อแก้ไขปัญหาและสนองความต้องการของท้องถิ่นด้วยความเสมอภาคและความยุติธรรมในสังคมด้วยและการบริหารท้องถิ่นเป็นการนำเอาทรัพยากรทางการบริหารของท้องถิ่นอันได้แก่ บุคลากร เงิน วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อบรรลุเป้าหมายในการแก้ไขปัญหาและสนองความต้องการของชุมชนท้องถิ่น ปัญหาที่มักเกิดขึ้นในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น มักมีปัญหากับบุคลากรที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบแบบแผนและกฎหมาย ผู้บริหารจำนวนไม่น้อยที่มองแต่ผลประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม รวมทั้งปัญหาโครงสร้างและระบบการบริหารงานยังขาดการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดความขัดแย้งหรือไม่ลงรอยกันระหว่างสภากับฝ่ายบริหาร โดยเฉพาะสาเหตุจากการต่อรองผลประโยชน์การจัดสรรงบประมาณเป็นหลัก อีกทั้งการปฏิบัติงานของบุคลากรยังไม่เป็นระบบและปัญหาเกี่ยวกับการจัดเก็บเอกสารงานสารบรรณ อีกทั้งยังมีปัญหาเกี่ยวกับการคลัง และระเบียบงานพัสดุ การประมาณรายการรายได้และตั้งงบประมาณรายจ่าย ระบบฐานสถิติต่าง ๆ ส่งผลให้การจัดทำงบประมาณล่าช้า^๔

^๒ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตฺโต), *ตอบคำถามของคณะบุคคลในเครือข่ายพระพุทธศาสนา* ที่วัดญาณเวศกวัน, เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙.

^๓ อนุจิตร ชินสาร, “การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นเลิศด้านความโปร่งใส และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา”, *วารสารชุมชนวิจัย*, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๑ (มกราคม – มีนาคม ๒๕๖๔), หน้า ๘๔.

^๔ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, “*การบริหารท้องถิ่น*”, สาขาวิชาวิทยาการจัดการ (นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๕๗), หน้า ๑-๑๒.

จังหวัดสุพรรณบุรีเป็นจังหวัดหนึ่งใน ๒๕ จังหวัดของภาคกลางด้านตะวันตกของประเทศไทย ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของกรุงเทพฯ มีพื้นที่ราบลุ่มตามแนวลำน้ำท่าจีน ส่วนใหญ่เป็นนาไร่และป่า ประชากรประกอบอาชีพทางเกษตรกรรม ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปทางทิศเหนือเป็นที่ราบ มีภูเขาบ้างเป็นบางตอนในท้องที่เดิมบางนางบวชและอู่ทองแต่เป็นภูเขาเล็กๆ ส่วนตอนใต้เป็นที่ราบลุ่มโดยตลอด ทางทิศตะวันตกและทิศเหนือมีป่าและภูเขามากในเขตอำเภอด่านช้าง มีประชากรทั้งสิ้น ๘๔๘,๗๒๐ คน แบ่งเขตการปกครองออกเป็น อำเภอ ๑๐ แห่ง ตำบล ๑๑๐ แห่ง หมู่บ้าน ๑,๐๐๗ แห่งและเมืองครุฑปกครอง ส่วนท้องถิ่น ๑๒๗ แห่ง ประกอบด้วยองค์การบริหารส่วนจังหวัด ๑ แห่ง เทศบาลเมือง ๒ แห่ง คือ เทศบาลเมืองสุพรรณบุรีและเทศบาลเมืองสองพี่น้อง เทศบาลตำบล ๔๓ แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล ๘๑ แห่ง เฉพาะในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี มีพื้นที่ ๕๔๐.๙๑๗ ตารางกิโลเมตร เมืองครุฑปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๒๓ แห่ง รวมองค์การบริหารส่วนจังหวัด ๑ แห่ง^๕

ความสำคัญของปัญหา

ในการบริหารงานท้องถิ่นโดยทั่วไปส่วนใหญ่จะมีปัญหาเรื่องการมีส่วนร่วมของบุคคลโดยทั่วไป ยังไม่เข้าใจอำนาจหน้าที่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและขาดการมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบ ติดตามการทำงานและปัญหาการบริหารภายใต้กฎหมายและระเบียบปฏิบัติที่มีมากมายและซับซ้อน ไม่สามารถสร้างความเข้าใจกับกฎระเบียบต่างๆ ได้ เป็นเหตุให้การปฏิบัติงานมีความบกพร่องและบางครั้งก็ผิดทั้งกฎหมาย ผิดทั้งระเบียบในหลายๆ เรื่อง โดยเฉพาะเรื่องการเงิน การบัญชี การพัสดุ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาสาเหตุความขัดแย้งที่เป็นประเด็นสำคัญขององค์กรที่ได้รวบรวมมา ๕ ด้าน ประกอบด้วย^๖ (๑) ความขัดแย้งในด้านความสัมพันธ์ (๒) ความขัดแย้งในด้านผลประโยชน์ (๓) ความขัดแย้งในด้านข้อมูล (๔) ความขัดแย้งในด้านค่านิยมหรือความเชื่อ และ (๕) ความขัดแย้งในโครงสร้าง ปัญหาทุกปัญหาที่สังคมไทยกำลังเผชิญอยู่นั้น เป็นบทเรียนที่แลกมาด้วยมูลค่ามหาศาลที่ทุกคนได้รับ สาเหตุที่แท้จริงของทุกปัญหานั้นมาจากเหตุเพียงเหตุเดียว คือ ความด้อยคุณภาพของประชากรทั้งระดับครอบครัว ระดับสังคม ระดับชาติ จำนวนประชากรที่มีคุณภาพต่ำเป็นจำนวนมากในสังคมเหล่านั้น^๗

^๕ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุพรรณบุรี, “ข้อมูลพื้นฐาน”, (ออนไลน์), แหล่งที่มา : <https://www.Suphan.go.th/content-10-182.html>, [๗ สิงหาคม ๒๕๖๔]

^๖ โกวิทย์ พวงงาม, ศ.ดร., “การปกครองท้องถิ่นไทย”, (กรุงเทพมหานคร : วิทยุชน, ๒๕๕๐), หน้า ๒๗๗.

^๗ สุปันจิต จันทรสว่าง, “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์”, *ดุสิตนิพนธ์ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต*, สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๐), หน้า ๔-๕.

^๘ เอกชัย บุญยาศิษฐาน, “การบริหารความขัดแย้งในองค์กร”, (กรุงเทพมหานคร : ปัญญาชน, ๒๕๕๕), หน้า ๖๗-๗๑.

^๙ Ratthaphon Yenjaime, “Conflictin Society : Theory and Solution”, *Journal of MCU Social Science Review*, Vol. 7 No. 2 (2018) : 224-238.

ในหนังสือ “พจนานุกรมพุทธศาสน์ฉบับประมวลธรรม” สารบัญธรรม ๖ แปลว่า ธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึง ธรรมเป็นเหตุที่ระลึกถึงกัน หลักการอยู่ร่วมกัน^{๑๐} ได้แก่ (๑) หลักเมตตาทายกรรม (๒) หลักเมตตาจารีกรรม (๓) หลักเมตตาโมกกรรม (๔) หลักสาธารณโภคี (๕) หลักศีลสามัญญตา และ (๖) หลักทิวญญสามัญญตา

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาเกี่ยวกับการการประยุกต์ใช้หลักสารบัญธรรมเพื่อส่งเสริมความสมานฉันท์การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อนำมาเป็นแนวทางและประโยชน์ต่อการส่งเสริมความสมานฉันท์ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในชุมชนและสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาระดับการประยุกต์ใช้หลักสารบัญธรรม ๖ เพื่อการส่งเสริมความสมานฉันท์การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี
๒. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักสารบัญธรรม ๖ กับการส่งเสริมความสมานฉันท์การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี
๓. เพื่อเสนอแนวทางการประยุกต์ใช้หลักสารบัญธรรม ๖ เพื่อการส่งเสริมความสมานฉันท์การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานทั้งวิจัยในเชิงเอกสาร (Documentary Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในภาคสนาม โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เจาะลึกหรือสัมภาษณ์กลุ่มเฉพาะ (Focus group) ร่วมกับการสังเกต

ผลการวิจัย

ระดับการประยุกต์ใช้หลักสารบัญธรรม ๖ เพื่อการส่งเสริมความสมานฉันท์การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า บุคลากรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน ๑๔๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๓๘ บุคลากรส่วนใหญ่อายุ ๒๖ – ๓๐ ปี จำนวน ๗๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๐๗ บุคลากรส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน ๑๑๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๓๖ บุคลากรส่วนใหญ่มีตำแหน่งเป็นพนักงานจ้าง จำนวน ๘๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๓๓ บุคลากรส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงาน ๖ - ๑๐ ปี จำนวน ๙๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๕๙ ตามลำดับ

^{๑๐} พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตโต), พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลธรรม, พิมพ์ครั้งที่ ๑๒, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๗), หน้า ๒๐๐.

หลักสารานุกรม ๖ กับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า หลักทฤษฎีสามัญญตา มีค่าเฉลี่ยสูงสุดระดับมาก ๔.๑๐ รองลงมาคือ หลักเมตตาทายกรรม มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ๔.๐๘ ส่วนหลักสาธารณโภคี มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดระดับมาก ๔.๐๓ ตามลำดับ

การส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมและยอมรับ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก ๔.๐๗ รองลงมาคือด้านการรณรงค์สร้างความรักความสามัคคีเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ๔.๐๕ ส่วนด้านการบริหารโดยบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับมาก ๔.๐๔ ตามลำดับ

ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสารานุกรม ๖ กับการส่งเสริมความสมานฉันท์การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ปัจจัยด้านหลักสารานุกรม ๖ มีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

หลักเมตตาทายกรรม ในการวิจัยเชิงสำรวจ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก พบว่า บุคลากรมีความหวังดีต่อเพื่อนร่วมงานในองค์กร

หลักเมตตาตวจีกรรม ในการวิจัยเชิงสำรวจ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก พบว่า บุคลากรพูดแต่คำที่สามัคคีต่อกัน

หลักเมตตาโมกกรรม ในการวิจัยเชิงสำรวจ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก พบว่า บุคลากรมีความคิดเสียสละในการทำงาน

หลักสาธารณโภคี ในการวิจัยเชิงสำรวจ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก พบว่า บุคลากรมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกันในการทำงาน

หลักศีลสามัญญตา ในการวิจัยเชิงสำรวจ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก พบว่า บุคลากรมีการประพฤติปฏิบัติวางตนเป็นที่น่านับถือ

หลักทฤษฎีสามัญญตา จากการสัมภาษณ์เชิงลึกที่มีระดับความถี่มาก พบว่า การรักษาระเบียบวินัยของส่วนรวมและในการวิจัยเชิงสำรวจ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก พบว่า บุคลากรมีการเปิดโอกาสให้มีการเสนอแนะข้อคิดเห็นในการพัฒนางานของบุคลากร

สรุปหลักสารานุกรม ๖ ต้องมีการส่งเสริมเพื่อให้เกิดความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี จากการสัมภาษณ์ พบว่า การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี มีการจัดทำประชาพิจารณ์จากทุกหน่วยงานให้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อหาข้อยุติ และในการวิจัยเชิงสำรวจ พบว่า หลักทฤษฎีสามัญญตา มีค่าความสัมพันธ์สูงสุด

และมีค่าเฉลี่ยระดับมาก พบว่า การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี จัดทำรายงานผลการตรวจสอบการรับ-จ่าย พัสดุครุภัณฑ์ประจำปี รองลงมาคือหลักสี่สามัญญตา หลักสาธารณโภคี หลักเมตตาวชิกรรม หลักเมตตามโนกรรม หลักเมตตากายกรรมรองลงมาลำดับ

แนวทางการประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรม ๖ เพื่อการส่งเสริมความสมานฉันท์การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า การส่งเสริมความสมานฉันท์การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี ประกอบด้วย

๑) การบริหารแบบมีส่วนร่วมและยอมรับร่วมกัน จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกันและในการวิจัยเชิงสำรวจ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก พบว่า บุคลากรมีส่วนร่วมให้ข้อมูลข้อเท็จจริงในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี

๒) การบริหารโดยบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี ต้องปฏิบัติต่อทุกคนภายใต้กฎหมายที่เท่าเทียมกันและในการวิจัยเชิงสำรวจ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก พบว่า หน่วยงานของท่านมีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามกรอบแนวทางปฏิบัติงานโครงการและแผนงานที่กำหนด ต้องมีนโยบาย แผนงานและโครงการ เพื่อส่งเสริมความสมานฉันท์ที่กำหนดไว้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติ

๓) การรณรงค์สร้างความรักความสามัคคีเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี มีการจัดโครงการและกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมภายในองค์กรและในการวิจัยเชิงสำรวจมีค่าเฉลี่ยระดับมาก พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี หน่วยงานมีการประชาสัมพันธ์โครงการ โดยร่วมกับหน่วยงานเครือข่าย ให้บุคลากรเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมความสมานฉันท์

สรุปการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี ภาพรวมนั้น การรณรงค์สร้างความรักความสามัคคีเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า มีการจัดโครงการและกิจกรรม เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมภายในองค์กร การสร้างเครือข่ายภาคีความร่วมมือผ่านกลไกการประชุมประชาคม และในการวิจัยเชิงสำรวจ มีค่าเฉลี่ยรวมสูงสุด พบว่า ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมและยอมรับให้บุคลากรเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมความสมานฉันท์ รองลงมาคือ การบริหารโดยบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า การบริหารงานต้องปฏิบัติต่อทุกคนภายใต้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน ส่งเสริมสนับสนุนวัฒนธรรมและจารีตประเพณี และในการวิจัยเชิงสำรวจ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก พบว่า หน่วยงานของท่านมีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามกรอบแนวทางปฏิบัติงานโครงการและแผนงานที่กำหนดเพื่อส่งเสริมความสมานฉันท์

ที่กำหนดไว้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติ ส่วนการบริหารแบบมีส่วนร่วมและยอมรับร่วมกัน จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน กระจายอำนาจ ชุมชนจัดการตนเองและการเชื่อมต่อประสานของหน่วยงาน และในการวิจัยเชิงสำรวจ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก พบว่า หน่วยงานของท่านมีการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน ตามกรอบแนวทางปฏิบัติงานโครงการ และแผนงานที่กำหนด รองลงมาตามลำดับ

หลักสารานุกรม พบว่า

๑) หลักเมตตาทายกรรม จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า แสดงความมีน้ำใจต่อคนรอบข้าง ช่วยเหลือซึ่งกันและกันและให้ความร่วมมือเมื่อมีการร้องขอและในการวิจัยเชิงสำรวจ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก พบว่า บุคลากรมีความหวังดีต่อเพื่อนร่วมงานในองค์กร

๒) หลักเมตตาวจิกรรม จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า ผู้นำส่งเสริมให้มีการใช้สุจริต ๔ พูดจาให้สุภาพอ่อนน้อม พูดแต่คำจริง พูดจาให้เกิดประโยชน์ เกิดความสามัคคีสมานฉันท์และในการวิจัยเชิงสำรวจ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก พบว่า บุคลากรพูดแต่คำที่สามัคคีต่อกัน

๓) หลักเมตตาโมกรรม จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า มีความคิดที่ดีต่อกันทั้งต่อหน้าและลับหลังและมีอะไรให้อยากันและในการวิจัยเชิงสำรวจ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก พบว่า บุคลากรมีความคิดเสียสละในการทำงาน

๔) หลักสาธารณโภคิ จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า การประสานงานเพื่อให้บรรลุผลต่อส่วนรวมและในการวิจัยเชิงสำรวจ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก พบว่า บุคลากรมีการประสานงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

๕) หลักศีลสามัญญตา จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า การรักษาระเบียบวินัยของส่วนรวมและในการวิจัยเชิงสำรวจ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก พบว่า บุคลากรมีการประพฤติปฏิบัติวางตนเป็นที่น่าเชื่อถือ

๖) หลักทัญญูสามัญญตา จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า การรักษาระเบียบวินัยของส่วนรวมและในการวิจัยเชิงสำรวจ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก พบว่า บุคลากรมีการรักษาระเบียบวินัยของส่วนรวม

สรุปหลักสารานุกรม ๖ ที่ต้องส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี จากการสัมภาษณ์ พบว่า การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี จัดทำประชาพิจารณ์จากทุกหน่วยงานให้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อหาข้อยุติและในการวิจัยเชิงสำรวจพบว่า หลักทัญญูสามัญญตา มีความสัมพันธ์สูงสุด และมีค่าเฉลี่ยระดับมาก พบว่า การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี จัดทำรายงานผลการตรวจสอบการรับ-จ่าย พัสดุครุภัณฑ์ประจำปี รองลงมาคือหลักศีลสามัญญตา หลักสาธารณโภคิ หลักเมตตาวจิกรรม หลักเมตตาทายกรรม รองลงมาตามลำดับ

อภิปรายผล

ผลการศึกษาค้นคว้าข้อมูลการวิจัย เรื่องการประยุกต์ใช้หลักสารานุกรมเพื่อส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี ดังนี้

การวิเคราะห์ความสมานฉันท์ในการบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ๑) การบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมและยอมรับ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือด้านการรณรงค์สร้างความรักความสามัคคีเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการบริหารโดยบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ สอดคล้องกับ ศิริรัตน์ คลังเย็น ได้วิจัยเรื่องการบริหารงานสู่ความเป็นเลิศตามหลักพุทธธรรมาภิบาลขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานสู่ความเป็นเลิศตามหลักพุทธธรรมาภิบาลขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย ๔ องค์ประกอบ ได้แก่ ประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการ ประสิทธิผลการปฏิบัติราชการ การให้บริการ การพัฒนาองค์กรหรือหน่วยงาน อยู่ในระดับมากทุกด้าน^{๑๑} ส่วนด้านการรณรงค์สร้างความรักความสามัคคีเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม และด้านการบริหารโดยบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับมาก เพราะหน่วยงานมีการบริหารจัดการที่มีกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับที่ใช้ในการบริหารงานอย่างชัดเจน มีการดำเนินงานเป็นไปตามแผนที่วางไว้มีการมอบอำนาจหน้าที่ที่ชัดเจนในการปฏิบัติงาน มีการประสานงานกันในการดำเนินงานขององค์กร มีการกำกับดูแลในการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ สุบัณฑิต จันทรสว่าง ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ ด้านการรณรงค์สร้างความรักความสามัคคีเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม แนวทางในการส่งเสริมได้แก่ บทบาทในการส่งเสริมให้เกิดความยั่งยืน และด้านการบริหารโดยบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน ได้แก่ การส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ของชุมชนโดยใช้กฎหมายโดยเท่าเทียมกัน การสนับสนุนให้ชุมชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการแก้ปัญหา ร่วมกัน โดยการถ่ายทอดภารกิจให้กับชุมชนและการส่งเสริมสนับสนุนวัฒนธรรมจารีตประเพณีค่านึงถึงหลักคุณธรรม จริยธรรมและศีลธรรมในการช่วยกันตัดสินใจ^{๑๒}

^{๑๑} ศิริรัตน์ คลังเย็น, “การบริหารงานสู่ความเป็นเลิศตามหลักพุทธธรรมาภิบาลขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓), หน้า ก-ข.

^{๑๒} สุบัณฑิต จันทรสว่าง, “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์”, *วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต*, *หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์* (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๐), หน้า ก-ข.

การส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี ตามหลักสารานุกรม ๖ ภาพรวม มีค่าเฉลี่ยระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประเด็นที่ ๕ หลักทฤษฎีสามัญญตา มีค่าเฉลี่ยสูงสุดระดับมาก รองลงมาคือประเด็นที่ ๑ หลักเมตตามโนกรรม มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ส่วนประเด็นที่ ๔ หลักสาธารณโภคี มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดระดับมาก ตามลำดับ ผลเป็นเช่นนี้ เพราะผู้บริหารมีการเปิดโอกาสให้มีการเสนอแนะข้อคิดเห็นในการพัฒนางานของบุคลากร ปรารถนาช่วยเหลือเพื่อนร่วมงาน ในการปฏิบัติหน้าที่ มีความอ่อนน้อมถ่อมตนต่อเพื่อนร่วมงาน มีความรักต่อเพื่อนร่วมงาน บุคลากรมีการแสดงความเคารพนับถือต่อกันทั้งต่อหน้าและลับหลังสอดคล้องกับ **นภดล สุรนครินทร์** ได้วิจัยเรื่อง การนำหลักธรรมมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามทัศนะของประชาชน จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าการนำหลักธรรมมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามทัศนะของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่ ในภาพรวมอยู่ในเชิงบวก^{๑๓}

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ระหว่างหลักสารานุกรมกับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า การประยุกต์ใช้หลักสารานุกรมเพื่อส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี มีความสัมพันธ์เชิงบวกค่อนข้างสูง ($r = 0.780$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ปัจจัยด้านหลักสารานุกรม ๖ กับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี มีความสัมพันธ์เชิงบวกสูงมาก ($r = 0.874$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับ **สุบัณฑิต จันทร์สว่าง** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า การส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ มี ๓ ด้าน คือ (๑) การบริหารแบบมีส่วนร่วมและยอมรับร่วมกัน ต้องบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน (๒) การบริหารโดยบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน ต้องปฏิบัติต่อทุกคนภายใต้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน (๓) การรณรงค์สร้างความรักความสามัคคีเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ปัจจัยด้านหลักสารานุกรม ๖ กับการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกสูงมาก

แนวทางการประยุกต์ใช้หลักสารานุกรม ๖ เพื่อการส่งเสริมความสมานฉันท์การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี แนวทางที่เหมาะสม คือ (๑) แนวการบริหารแบบมีส่วนร่วมและยอมรับร่วมกันแนวทางในการส่งเสริม มีการสร้างความรู้ความเข้าใจในท้องถิ่น จัดกิจกรรมเพื่อสร้างบรรยากาศความปรองดองส่งเสริมความสามัคคีสมานฉันท์ในพื้นที่ผ่านกลไกระดับจังหวัด อำเภอ

^{๑๓} นภดล สุรนครินทร์, “การนำหลักธรรมมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามทัศนะของประชาชน จังหวัดเชียงใหม่”, *วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย เชียงใหม่, ๒๕๕๗), หน้า ก-ค.

ท้องถิ่น ส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย เพื่อเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ การแก้ไขปัญหาความต้องการของประชาชนที่ได้เจาะที่เสนาประชาคม สอดคล้องกับ **อัครเดช พรหมกัลป์** ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนารูปแบบการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งตามหลักพุทธธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า สำหรับความขัดแย้งระดับบุคคลในภาพรวม พบว่า ปัญหาความขัดแย้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกิดขึ้นในระดับมาก ($X=๓.๗๖$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีเพียงสาเหตุความขัดแย้งที่เกิดจากความเชื่อ ค่านิยม เท่านั้นที่อยู่ในระดับปานกลาง ($X=๓.๔๔$) ส่วนด้านอื่น ๆ นั้นอยู่ในระดับมาก ส่วนความขัดแย้งระดับองค์กรในภาพรวม พบว่า ปัญหาความขัดแย้งระดับองค์กรในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($X=๓.๙๐$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านสำหรับหลักการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งตามหลักพุทธธรรมนั้น เป้าหมายที่สำคัญคือจะต้องทำให้เกิดสามัคคีธรรม โดยทุกคนทุกฝ่ายจะต้องประพฤติปฏิบัติดีต่อกันด้วยเมตตา พุดจาดีต่อกันด้วยเมตตา (เมตตาวาจีกรรม) คิดดีต่อกันด้วยเมตตา แบ่งปันลาภผล ที่ได้มาอย่างเท่าเทียม (สาธารณโภคี) ดำรงตนและยึดมั่นศรัทธาในศีล และมีความเห็นพ้องต้องกันเป็นอาจิม ส่วนวิธีการหรือรูปแบบที่จะได้มาซึ่ง “สามัคคีธรรม” นั้นทุกคนทุกฝ่ายจะต้องพัฒนาและกอบกู้ความเป็นพี่เป็นน้องที่แสดงความรัก ความผูกพัน ความห่วงหาอาทร ความช่วยเหลือเกื้อกูล ความร่วมแรงร่วมใจ และความเสมอภาคเท่าเทียม ให้เกิดขึ้นในชุมชนหรือท้องถิ่น ขณะเดียวกันการรังเกียจเคียดฉุนต์การแบ่งแยกแตกต่าง และการเอารัดเอาเปรียบจะต้องช่วยกันสกัดและสลายไม่ให้เกิดขึ้นเป็นอันตราย หากดำเนินการตามแนวทางนี้ ความสงบสุขและความมีสันติสุขก็จะคืนกลับมาสู่องค์กรท้องถิ่น^{๑๔}

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ด้านหลักสารณียธรรม ๖ กับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นควรมีนโยบายในการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านกฎหมาย-สามัญญตาในทุกองค์กร

ด้านการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นควรมีนโยบายในการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมและยอมรับอย่างต่อเนื่อง

^{๑๔} อัครเดช พรหมกัลป์, “การพัฒนารูปแบบการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งตามหลักพุทธธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสนศรัทธาปฏิบัติ*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕), หน้า ก-ข.

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปฏิบัติ

ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านทฤษฎีสามัญญาตาในทุกองค์กรเพื่อสร้างความรักความสามัคคี

ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมและยอมรับอย่างต่อเนื่องเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กร

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาการส่งเสริมให้บุคลากรนำหลักธรรมไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ควรศึกษาการประยุกต์ใช้หลักธรรมเพื่อการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสุพรรณบุรี กรณีการบริหารแบบมีส่วนร่วมและยอมรับ

บรรณานุกรม

โกวิทย์ พวงงาม, ศ.ดร., “การปกครองท้องถิ่นไทย”. (กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน, ๒๕๕๐).

นภดล สุรนักรินทร์. “การนำหลักธรรมมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามทัศนะของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัย เชียงใหม่, ๒๕๕๗.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตฺโต). **ตอบคำถามของคณะบุคคลในเครือข่ายพระพุทธศาสนา** ที่วัดญาณเวศกวัน. เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. “การบริหารท้องถิ่น”. สาขาวิชาวิทยาการจัดการ. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. ๒๕๕๗.

ศิริรัตน์ คลังเย็น. “การบริหารงานสู่ความเป็นเลิศตามหลักพุทธธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ๒๕๕๗.

สุบัณฑิต จันท์สว่าง. “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์”. **ดุษฎีนิพนธ์**. ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ๒๕๖๐.

สุบัณฑิต จันทร์สว่าง, ธิติวุฒิ หมั่นมี, สุรินทร์ นิยมาง. “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสามัคคีในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์”, **วารสารมจร. สังคมศาสตร์ปริทรรศน์**. Vol.8 No.2 (April - June ๒๕๖๒).

องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุพรรณบุรี. “ข้อมูลพื้นฐาน”. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <https://www.suphan.go.th/content-10-182.html>. ๗ สิงหาคม ๒๕๖๔.

อนุจิตร ชินสาร. “การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นเลิศด้านความโปร่งใส และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา”. **วารสารชุมชนวิจัย**. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๑ (มกราคม – มีนาคม ๒๕๖๔).

เอกชัย บุญยาศิษฐาน. “การบริหารความขัดแย้งในองค์กร”. กรุงเทพมหานคร : ปัญญาชน. ๒๕๕๕.

อัครเดช พรหมกัลป์. “การพัฒนารูปแบบการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งตามหลักพุทธธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕.

Ratthaphon Yenjaima. “Conflictin Society : Theory and Solution”. **Journal of MCU Social Science**. Review Vol.7 No. 2 (2018) : 224-238.